

Nr 173.

Av herr **Månsson**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående förändring i grunderna för officerskårens rekrytering.

Då försvarsberedningarne tillsattes, angavs deras mål vara: »att söka åstadkomma ett försvar för vårt land, som, på samma gång det står i öfverensstämmelse med vårt folks bärkraft, till alla delar utmärkes av full planmässighet och tillfredsställande effektivitet.»

Med ett sådant mål för ögonen för försvarsberedningarne är det ägnat att väcka förvåning, att dessa icke alls tyckas ha behandlat frågan om officerskårens rekrytering. Detta kan måhända förklaras av att deras arbete avbröts, innan de hunnit fullfölja detsamma. Den kungliga propositionen innehåller så många förslag, som enligt vederbörandes mening skola vara ägnade att höja vårt försvars effektivitet. Men intet förslag göres i riktning mot att genom det nuvarande officersrekryteringssystemet skaffa arbetsglädje och förtroende mellan manskap och befäl inom hären och flottan.

Beträffande officerskårens rekrytering är vårt land ett av de mest efterblivna. I de flesta andra länder i världen gives det åtminstone bredvid den vanliga officersbanan tillfälle för begåvade och dugande menige att utan avläggande av civila examina, endast militära sådana, komma in på officersbanan. I vårt land och i några av de mest reaktionära junkerländerna är det däremot omöjligt för menig man att bli officer, så vida han ej överskrider den skranka, studentexamen, som den förmögna klassen rest upp omkring alla statens mera ansedda poster för att kunna tillförsäkra sina egna söner desamma, även när det gäller de obetydligaste skrivareposter. Och om en menig man trots alla de tusen hindren avlägger denna examen och om han skulle lyckas få någon regementschefs förord till inträde på officersbanan till följd av sin alldeles

säregna fallenhet för det militära yrket, så anses han dock av de för denna bana predestinerade som en inkräktare, vilken på hart när olovliga vägar inträtt i de privilegierades helgedom.

Ett sådant förhållande är hvarken förenligt med försvarets effektivitet eller vårt folks ära.

Systemet verkar skadligt för försvaret genom att dela upp härens och marinens personal i en privilegierad kast, för vilken på förhand alla de högsta posterna äro vikna, och till vilka denna kasts medlemmar nå utan att mera än för syns skull passera de lägre graderna, och å andra sidan i en pariaskast, vilkens medlemmar äro födda av arbetande föräldrar och alltså sedan födelsen brännmärkta som lägre varelser, de där, hur goda huvud de än må ha, hur initiativrika, vakna, tappra och i övrigt duktiga sjömän och soldater de än må vara, aldrig kunna nå upp till en högre post än att de ännu efter 30 års tjänstgöring kunna nästan godtyckligt hundsas av yngling med tre års tjänstgöring, som tillhör de privilegierades kast. Ägnar den begåvade men fattige ynglingen sig åt den civila sjöfarten kan han på ganska få år vara befälhavare på ett stort fartyg och betros att föra detta vinter och sommar och med de dyrbaraste laster ombord på alla världens hav. Men i svenska flottan betros han icke med att föra en jagare — i fredstid. Om matrosen eller korpralen i flottan däremot tar två års permission och använder denna tid till att skaffa sig sjökaptensexamen, så kan han avancera till — reservofficer i flottan och möjligen bli värdig att föra en jagare i krig. Man kan med skäl fråga, om icke statens dyrbara sjökrigsskola lika väl skulle kunna utbilda honom som den civila navigationsskolan. Nej, han är brännmärkt från födelsen och de privilegierade få icke bemittas med hans sällskap. Ett sådant system är ett rent spektakel. Det är, som ville man med det säga, att den viktiga gren af statens verksamhet, som försvarsanstalterna äro, icke ha behov av nationens bästa män på de ledande posterna, utan är mera att betrakta som *något som är till för att det skall så vara* och som det ej är så noga med, vadan något urval ej behöves på dess ledande poster. Dessa poster kunna under sådana förhållanden aldrig bli besatta med män med de framstående egenskaper, som det moderna kriget kräfver och som skulle komma dit, om urvalet till dem verkställdes från hela nationen och icke bara från en liten klick av densamma. Därtill kommer det betänkliga faktum, att denna lilla klick för sina söners bekvämlighet och snabba befordringsmöjlighets skull, strävar att ytterligare inskränka officers-

aspiranternas utbildning. Det förslag, som i år ligger inne från regeringen till inskränkning i kustartillerikadetternas nuvarande lärokurs, vittnar därom, ävensom den ur sjömannasynpunkt lika löjliga som för vederbörande försvarsgrens slagkraft förgörande omläggningen för några år sedan av sjökadetternas utbildning.

Men icke blott officerarnes utan äfven underofficerarnes kvalitet måste så småningom närma sig tillintetgörelsen genom denna ensidiga och ansvarslösa klasspolitik. Vilken fattig yngling, som känner vingarna bära sig aldrig så litet, vill i vår demokratiska tid och med de möjligheter, som på andra verksamhetsområden erbjuda sig för den, som har energi, begåvning och någon lycka med sig, ta anställning i och stanna inom en kår, där han vet, att han på förhand får vingarne klippta och för sin återstående lifstid kommer att betraktas som en kulis, en människa född af en lägre ras, avstängd från all framkomstmöjlighet? Här hjälper det icke med löneförhöjningar och icke med bättre behandling av manskapet, om än dessa saker äro bra i och för sig och möjligen skulle komma några fler att kvarstanna i tjänsten än vad nu är fallet. Vår tids unge man är icke nöjd med några örens löneförhöjning och lite mer eller mindre låtsad vänlighet, han vill ha världen och lifvets möjligheter öppna för sig. Här ha vi att söka orsaken till de många vakanserna i flottan bland manskapet och underbefälet, och äfven till den ständiga, ehuru ingalunda bevisade klagan öfver att underofficerskårens nivå är i sjunkande.

Helt annorlunda blir förhållandet, om skeppsgossekåren blir grunden för all befälsutbildning i flottan och kustartilleriet. Om ynglingar antagas vid 12 à 14 års ålder, få de tid att både utbilda sig till verkliga sjömän och att erhålla undervisning i de ämnen, som skola ligga till grund för officersexamen, vari då även bör ingå tre främmande språk. Följer den teoretiska undervisningen så mycket som möjligt den praktiska, alltså även ombord på de skolskepp, med vilka de befara haven och avlägga täta besök i främmande hamnar, så skall därtill deras utbildning i historia, geografi och främmande språk bli en helt annan än nu. Vid 19 à 20 års ålder bör den unge sjömannen, vars begåvning och duglighet berättigar honom att vara aspirant på högre poster, ha avlagt en examen motsvarande den nuvarande underofficersexamen och ett par år senare bör han kunna vara klar med officersexamen, respektive mariningenjörsexamen för den av skeppsgossekåren, som ägnar sig åt denna del av sjötjänsten. Till grader motsvarande de nuvarande

underofficersgraderna, bör i regel ingen befördras, som icke avlagt officersexamen. Det är intet tvivel om att ej hela vår kustbefolknings ungdom under sådana förhållanden skulle söka komma in i skeppsgossekåren och att denna skulle bli rekryterad med det yppersta vårt folk har att bjuda på. Flottans kampkraft skulle bli en helt annan än nu och med hänsyn till den tekniska utvecklingen inom detta vapen, med undervattensbåtarnes och flygbåtarnes framträdande, till vilken krigsmaterial det kräves det yppersta av personal, som kan anskaffas, kan det endast vara fråga om år, innan man för skam skall finna sig nödsakad att slå in på denna väg för utbildningen av befalet.

På liknande sätt med armén. Lämnas alla befälsposter öppna för tävlan och till följd därav möjlighet till en så utmärkt undervisning, som därav betingas, så skall säkert det bli en sådan tillströmning av sökande till volontärplatserna, att rekryteringen här till stor del kan ske i åldern 16 à 17 år. Här får öfverklassens språkkunniga ungdom på förhand ett givet försprång, men det lämnas samtidigt öppet även för de breda lagrens söner att pröva sin duglighet. I hären i ett land som vårt, som ej ämnar föra sina trupper över till anfall på främmande mark, behöves ej annan språkkunskap än den, som är nödvändig för att följa med den utländska militärlitteraturen, men då denna är spridd i massor på alla tre språken, är det tillräckligt att ha *ett* av dessa *obligatoriskt* och i stället så mycket mera skärpa fordringarne på detta, så att en befälhavare verkligen *kan tala och höra* ett språk och icke som nu litet av varje men ingenting riktigt. Lättast nås väl detta om i officerskursen undervisningen sker uteslutande på det främmande språket och alla läroböcker äro tryckta på detsamma. Inskränktes kravet på språkkunskap till detta, torde en examen, som i militära ämnen motsvarar den nuvarande underofficersexamen, i regel vara avlagd vid 21 à 22 års ålder och officersexamen 2 år därefter.

Vad kostnaderna beträffar, torde de ej nämnvärt överstiga den nuvarande utbildningskostnaden. Andra kammaren har en gång förut år 1909 den 28 april för sin del beslutat en skrivelse till Konungen med anhållan, »att Konungen ville taga i övervägande, huruvida icke ökade möjligheter för officersbefördran skulle kunna beredas för underofficerare inom hären och marinen».

Genom första kammarens naturliga motstånd mot en sådan reform förföll frågan emellertid. Då man nu går att väcka förslag i den, torde det vara bäst att gå djupare ner i de nuvarande missförhållandenas

rötter än det förslag, som andra kammaren den gången antog, gjorde.

Undertecknad vågar alltså hemställa,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att det täcktes Kungl. Maj:t att låta utarbeta och för riksdagen framlägga förslag till sådana grunder för officerskårens rekrytering, att denna hädanefter må så gott som uteslutande ske direkt ur skeppsgossekårens, de menige volontärernas och de värnpliktiges led.

Stockholm den 4 juni 1914.

Fabian Månsson.

I syftet instämma:

<i>E. A. Leksell.</i>	<i>K. M. Andersson,</i> Milsmeden.	<i>Emil Molin,</i> Dombäcksmark.
<i>Johan Forssell.</i>	<i>Axel Andersson.</i>	<i>W. Skareen.</i>
<i>Rickard Sandler.</i>	<i>G. W. Sjöberg.</i>	<i>O. W. Edbom.</i>
<i>Verner Hedlund.</i>	<i>Ol. Olsson</i> i See.	<i>Ernst Lindley.</i>
<i>Eskils Hans Hansson.</i>	<i>Per Tysk.</i>	<i>C. A. Svensson.</i>
<i>N. A:son Berg.</i>	<i>Eric Engström.</i>	<i>Anders Anderson</i> i Råstock.
<i>Edv. Uddenberg.</i>	<i>C. E. Svensson.</i>	<i>Per Norin.</i>
<i>C. J. Johansson</i> i Uppmälby.	<i>O. V. Stenudd.</i>	<i>Axel Lindström.</i>
<i>Felix Hamrin.</i>	<i>Jöns Pålsson.</i>	<i>Carl O. Strid.</i>
<i>Gustaf Flognfält.</i>	<i>Harald Hallén.</i>	<i>H. E. Nordström.</i>
<i>Adolf Molin.</i>	<i>K. A. Borg.</i>	<i>Olof Nilsson</i> i Örebro.
<i>J. R. Sundström.</i>	<i>Axel Sterne.</i>	<i>Carl Sjögren.</i>
<i>G. Nils Torgén.</i>	<i>W. Bäckström.</i>	<i>Nils Helger.</i>

<i>Johan Olofsson.</i>	<i>A. J. Bärq.</i>	<i>Joh:s Hedström.</i>
<i>Thure Widlund.</i>	<i>Knut A. Tengdahl.</i>	<i>Carl Lindhagen.</i>
<i>A. J. Wedin.</i>	<i>Algot Törnkvist.</i>	<i>Joh. Andersson</i> <i>i Stårte.</i>
<i>E. C. Kropp.</i>	<i>G. W. Källman.</i>	<i>J. A. Ingvarson.</i>
<i>A. Åkerman.</i>	<i>C. R. Jansson.</i>	<i>Emil Kristensson.</i>
	<i>J. E. Berglund.</i>	
